

List izhaja vsak petek

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat 15 soldov.

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

Razmerje avstrijsko-ogerske države.

Sprava med Avstrijo takraj Litave in Ogrsko krono, dovršena leta 1868, bliža se nevarni krizi. Sprava je določena le za 10 let, po preteku teh ima se prenoviti. Že zdaj sluti se v delegacijah, da ne bo šlo njeno prenovljenje tako hitro spod rok in tako na gladkem kakor pod Beustom. Skala, na kateri znajo se razbiti prijateljski poljubi ustavakovi takraj Litave in Madjaronov unkraj Litave, so finance. V spravi je določeno, da Ogrsko donaja le 30% k skupnim finančnim stroškom. Vkljub tej mali svoti je Ogrska se svojimi financami tako zabredla, da z lepa jo noben finančni minister ne bo spravil na trdna tla. Ni čuda, saj Madjaroni nimajo druge naloge, kakor služiti lastni oholosti, pa na vso moč zatirati ne-madjarške narode ogrske krone. V tem se z avstrijskimi ustavoverci dobro razumijo; in dokler ni bilo sitnega vprašanja glede skupnih financ na dnevnem redu, je šlo vse prav. Prejšnji finančni ministri Ogrske krone so znali tudi dobro zakrivati skeleče rane; sedanji minister pa, Koloman Szell, je Madjarom potegnil mreno z oči in razkazal žalostni stan ogrskih financ. Njegova razprava je mojstrsko delo, Madjaroni bodo imeli saj kaj griziti, da ne bodo imeli časa prazne slame mlatiti, kakor do zdaj. Tudi Kolom. Szell nadeja se, da se mu bo posrečilo kot novemu Herkulu finančni hlev potrebiti in počistiti, če storijo Ogrji svojo dolžnost. Toda njegovi predlogi in njegove tirjatve grejo našim ustavakom do kože. Kajti Szell, da se njegovi uzori uresničijo, stavlja pogoje, ki krmilnim možem takraj Litave nikakor niso in ne morejo biti po volji. Da se Szell-ove nade spolnejo, treba je neobhodno, da dobijo Ogrji samostalno

narodno banko, neodvisno od Avstrijske, da se prenaredi kupčijska zveza v prid Ogrske, v škodo pa Avstrije, itd.

Obravnave ministrov obeh strank že dolgo trajajo in so sicer tajne, vendar toliko je že prišlo v javnost, da se Ogrski po nikakem nočejo udati. Da bi se Avstrijski ministri stanovitno branili Ogrskim tirjatvam, in da bi zamogli rešilne poti najti, dvomijo močno ustavoverski listi. Med tem slišijo se glasovi ta- in unkraj Litave, ki nič manj ne pomenijo, kakor da naj se Ogrsko in Avstrija dejansko ločite in naj med njima obstoji le personalna (osebna) zveza. To sicer zanikajo vladni krogi, vendar to objavlja prave namene Madjaronov pa naših ustavakov. Madjari pridejo po tem do svojega cilja, da imajo popolnem samostojno kraljestvo, naši ustavaki pa do zaželjenega zedinjenja z Nemškim cesarstvom. Do tega smo zdaj v Avstriji na naj boljši poti. To ima biti tedaj nasledek nemškega gospodstva takraj, madjarškega pa unkraj Litave. Merodajni krogi, če jim je na Avstriji kaj ležeče, bi bili morali že davno to vedeti!

DOPISI.

Iz Gorice, 30. sept. (O samostanu sester Uršulinaric v Ljubljani.) O tem je že „Eco d. Lit.“ nekaj poročal. Ker bo pa le-ta vest tudi Slovence posebno zanimala, naj tudi „Glas“ o tem nekaj spregovori. Naš premil. knez in nadškof so o priložnosti svojega poslednjega bivanja v Ljubljani obiskali med drugim tudi samostan čč. sester Uršulinaric.

Uršulinarice so pri tej priliki Njim in prevziš. domačemu knezo-škofu v čast napravile veselico, pri kateri so se nekatere znotranje u-

čenke (ki imajo stanovanje in hrano v samostanu) s petjem in deklamovanjem obnesle. Pisatelj teh vrstic, ki samostan dobro pozna, zamore z mirno vestjo zagotovitjati o posebno dobrem obnašanju tega samostana pri podučevanju in izreji ženske mladine. Ima samostan mnogo mladih nun, ki so v podučevanju izurjene po novih tirjatvah in po vsem načinu, kakor ga današnji čas tirja. Posebno hvale vredno je to, da se učenke ne le nemškega, italijanskega in francoskega jezika naučijo, kakor po družih samostanih; temveč da se navadijo tudi slovenskega, ki je glavni jezik sosebno pri podučevanju slovenskih deklet. Kar samostan še izvanredno priporoča, je tudi to, da je samostansko poslopje redno in lepo sezidano na sprelepem kraji bele Ljubljane, s prekrasno cerkvijo, in z zelo velikim vrtom, tako da so znotranje učenke glede vsega, kar zdravje, razveseljevanje itd. zadeva, preobilno preskrbljene. Znotranje učenke — pretečeno leto jih je bilo 110 — so tako rade v tem samostanu, da se nobena rada ne loči od njega, kedar pride čas ga zapustiti. Nune so prijaznega in veselega obnašanja do učenk, kar se je vselej od učiteljic tirjalo. Gospa mati ali prednica, je znamenita podobarica ali malarica — velicega oltarja podoba je ona slikala. Štiri nune so izvrstne igralke na glasovirji, dve na citrah itd. Ker so med znotranjimi učenkami italijanke, francozinje, slovenke, dalmatinke, nemke itd., je toliko ložeje učenkam, naučiti se vsacega teh jezikov, ker tiste med seboj kremljajo bodi si pri igri, bodi si pri sprehodih.

Vse to naj bode na znanje vsem tistim starišem, ki mislijo svoje hčerke, kakemu samostanu v podučevanje in izrejo izročiti.

V Trstu, 28. sept. (Slovesno vpeljevanje milostl. škofa Juri Dobrile.) Ker je naš novi dušni viši pastir, škof Juri Dobrila tako dobro znana visoka oseba pri tukajšnjih Primor-

LISTEK.

VILENICA.

[Pis. Rafael Skalovič]

(Dalje.)

Med historičnimi osobami, ki so se zvale Vile, mi je znana: Vila, mati cesarja Justinijana ali Upravde, in Vila cesarja Berengarja, hudobna žena, ki je v nekem tabru pri gardskem jezeru varovala zaprto cesarico sv. Adelajdo, i gotovo še mnogo drugih manj znamenitih Vil je kedaj živelo. Ko dospemo o poldne v Lokev, si še ogledamo stari okrogli tabor, ki je bil sozidan, ali morda popravljen l. 1485, kakor kaže napis na vratih (↑X8^); kakor pravijo stari ljudje, so se takrat tamošnji stanovalci skrivali v tabor ob času turških vojsk. Zdaj je pa šola in učiteljevo stanovanje v tabru, kojega zidovi so zdolej bolj ko seženj debeli. Nad šolskim uhom je

napis latinski: D. O. M.

SCHOLA. INVENT.

CORGNAL. SVP. AD: VSV:

COMS. A. D. MDCCXXX.

Torej uže leta 1730, je bila v Lokvi šola, ko ni bilo po Krasu ne duha ne sluha o šolah. Znamenita je zraven glavne, prostorne cerkve sv. Mihaelu arhang. posvečene, starinska kapelica iz rezanega kamenja, katere uhod je v na pol gotiškem stilu sozidan ter ima nad vratmi latinsk napis z gotišskimi črkami:

Anno Domini MCCCCXXVI (1426)

hoc opus fecit fieri Erhardus

Cverzel in honorem S. Georgii

omq. Srm. adjutorio vicinorum.

Zdaj je ta kapelica posvečena Materi Božji, kaj lepo okinčana od pobožne i bogate gospe Kozlerjeve. Vrhu altarčeka marmornatega je še dandanes mali a lični kip sv. Jurija, ki na belcu konju jaše. Po obedu še malo ogledamo Vile-

nično vpisno knjigo. Tu je zopet novi podmol, v kojem vsak izrek v spomin zapisan je kakor dušni kapnik, ki se je rodil v „podmolu človeških možganov“. Od leta 1822. naprej se nahajajo v vpisovalni knjigi vsakovrstna imena, italijanska, nemška, angležka, ruska, poljska, a najmanj slovenskih.

Spreddaj ima dva napisa, latinskega i — babilonsko-mešanega. Latinski se glasi:

„Caverna Cornialensis, mundi subterranei spectaculum admirabile Leopoldi I. Caesaris aevo detectum, ac celeberrimis ex universa Europa indagatoribus avidissime exploratnm nec non summis saepe principibus splendidissimo comitatu stipatis gratiosissime perlustatum.

Spelunca alta est hic vastoque immanis hiatus, Vulcani domus Cornial nomine tellus.“

(fecit Giorgio Ukmar).

Drugi napis, neka mešanica vseh jezikov,

cih, prav posebno še v Poreču, prejšnem škofjskem sedežu, upam, da bo tudi Vašim bralcem po volji, ako kratke črtice sporočim o njegovem slovesnem vpeljevanju in vmestenju.

Bivši škofjski vikar, prošt dr. Jos. Schneider je izdal do duhovščine posebno okrožnico, v kateri naznanja, da bo novi škof monsig. Juri Dobrila v nedeljo 26. sept. posest vzel od novega škofjskega sedeža. Ob 9. uri imenovani dan naj se zberó pri odločeni cerkvi vsi sprejemniki, da bodo novega vladiko spremili po glavnih ulicah mesta do stolne cerkve sv. Justa, kjer bode prva njegova slovesna maša.

Kakor je bilo v tej okrožnici zaukazano, se je zgodilo.

Omenjeni dan se je zbralo v farnej cerkvi M. B. del Soccorso, kolikor je ne velika cerkev sprejeti zamogla, veliko število procesnikov. Ob 8. uri in pol je bila tiha maša, pri kateri so bili tudi novi tržaški škof in po maši se je vršila procesija v sledečem redu. Najprej so šle vse bratovščine s zastavami, potem redovniki in mestna duhovščina (pa tudi od daleč prišli duhovni), za njimi kapitel, cesarski namestnik, mestno starešinstvo z županom na čelu, kupčijska in obrtnijska kamora, Lloyd, vodstva raznih šol in nebrojna množica ljudstva.

Po glavnih ulicah je šel sprevod proti stolni cerkvi, ktera je imela prelep in času jako primeren napis: ConCorDes, oMnes. CrVX. Vna. saLVs. (Bodimo edini, križ je edino rešenje) Hiše po ulicah, po katerih je šel sprevod, bile so ozaljšane večidel, očitne in privatne.

Kc je sprevod prišel v cerkve in se podal novi škof na svoj prestol, pozdravil ga je mons. Schneider v latinskem govoru v imenu duhovščine. Kdor pozna tega „moža orationis“, bo rad verjel, kako klasično, ob enem pa ponižno je govoril. Odgovor škofov je bil zbranej duhovščini jako všeč, ravno tako tudi pastirski list, kterega Vam v kratkem pošljem.

Bog ohrani našega novega vladiko mnogo leta v prid njemu izročeni duš, Bog živi Juri Dobrilo!

Iz Ipave, 25. sept. (Z l a t a m a š a.) — Naš prečastiti dekan, častni kanonik Jurij Gra-

kojega početne črke bi po mislih pisateljevih pomenjale: „Idite pogledat globoko luknjo“, se ni nič kaj posrečil:

Grosan — Tetam (V prvi črti dol se bere:
Je noter — U semli Gite .pgledat-ite pogle-
Tartarus — Krauski dat. V drugi črti dol se
Ecce — Naturae bere: Tukna glaboka -
Prater — Corni Alae luknja globoka.)
Geht's nun — Glücklich
Langsam — Langsam
Earls — And peasants
Dedaas — Bien bas
Andando — Oscuro
Thut's — Kriechend da

Andiamo! (fecit Matthaeus Thominz)

Med mnogimi imeni so me naj bolj zanimala, se vé, polska, ruska i slovenska. Uže leta 1822. se bere med obiskovalci: Le comte Joseph de Graszewicz Lithuane. Leta 1824: Fr. Potocki, a še več manj znamenitih. L. 1852 je zapisal nek Polec, Krakovčan:

Pusto wszedzie, gluho wszedzie

Co to bidzie, co to bidzie

Jak w Kornialskiey grotzie, tako w biedniey
Polskiew wszedzie.

(Kon. prih.)

brijan obhajali so pretečeno nedeljo po petdesetletnem trudapolnem delu v pastirstvu svojo zlato mašo. Za naš trg je bil ta dan poseben praznik, na kojega so se tržani tudi vrlo pripravljali. Več dni prej je zvonenje oznanovalo imeniten dan, zvečer pred praznikom pa so tržani hiše prostovoljno razsvetlili in ob 8. uri so napravili pevci pod vodstvom Hribar-ja krasno serenado. V nedeljo so možnarji zgodaj oznanovali vesel dan in ljudstvo je vrelo od vseh strani v trg. Ob 10. uri je bilo namenjeno podati se v cerkev. Pred farno hišo so bili zbrani čitalničarji, šolarji in nebrojno število ljudstva z zastavami, belo oblečene deklice s cveticami, da je potresajo na pot, po kateri ima zlatomašnik iti. Kmaló se prikaže dolga vrsta duhovnikov iz farne hiše, prišli so od blizo in daleč poklonit se častitemu jubilanu, ki je krepko stopal z imenitno palico se šopkom suhih cvetic, katero jim je poklonil nekdanji njihovi kaplan g. P. Peterlin. Vrezal jo je nalašč iz tega namena v Kani Galilejski, ko se je iz Jeruzalema domov vračal.

Pevci so pozdravili jubilanta s priljubljeno Riharjevo pesmico „zlatomašnik bod' pozdravljen“ in vrsta se je pomikala proti krasno ozaljšani cerkvi. Pevci so v cerkvi močno povzdignili svečanost, takega petja ne slišimo vsak dan (bili so samo izurjeni pevci, mojstri) in ravno tako je tudi veliko pripomogel k slovesnosti govor Postojnskega dekana, ki je govoril o mnogih zaslugah dekanovih do Ipavcev, o dolžnostih, koje imajo farmani do svojega jubilanta. Po končani službi božji podali so se v lepi vrsti duhovni in svatje v farovž, kjer je bilo veliko kosilo. Došli so od raznih krajev telegrami in voščilna pisma, okrajni glavar Globočnik je prišel osebno čestitat, družba je bila navdušena in napitnice srčne.

Pri mizi se je razdelila gostom v goriški Mailingovi tiskarnici lično tiskana slavnostna pesem.

Iz jugo-slovanskega bojišča.

Če tudi dohajajo nasprotujoča poročila iz jugoslovanskega bojišča in se za gotovo ne more reči, ali je vse isto tako, kakor listi razne barve poročajo, naj vendar nekatera naznanila našim bralcem podamo.

Že enkrat omenjena bitka pri Glavski bila je največa, kar jih je v sedanjí borbi bilo. Že 18. sept. podalo se je lepo število Turkov, pešcev in konjikov proti Glavski. Ta kraj je od narave izbran kot trdnjava, ima več koč, ki so kupoma na okrog raztresene pa z gorami obdane, hribovje je podobno našemu kraškemu. V te popolnoma neznane kraje podali so se Turki iskat si smrt. Ko so vstajniki ravno plen spravili, kojega so si priborili napadši Turke na poti proti Trebinji, slišali so o prihodu Turkov. Mahoma so naredili barikade iz skal, ter pričakovali prihoda Turkov. Po kratkem boju z ognjem napadli so posamezni oddelki vstajnikov raztresene trope Turčinov, ktere so večidel posekali. To bitko sta popolnoma dovršila ravno tisti hip došla Hubmajer in Petrovič. Turki so zgubili veliko ljudi, orožja in konj. Vstajniki pa niso kaj ljubeznjivo ravnali s Turki.

Od poznejših bojev se znamenita ta-le naznanila: Cetinje 24. sept. Velika bitka pri Ravni od 9. ure zjutraj do pozne noči, 4000 Turkov se bojuje s 400 (?) vstajniki, veliko mrtvih na turški strani. Belgrad 24. sept. Beg Peter Uzelac je sklical druge poveljnike te vrste,

da se s kristjani združijo, ker Turki nobenemu prostosti ne dajo.

Od srbsko-bosniške meje se poroča, da je pop Žarko z večjim oddelkom tamošnjih vstajnikov (kakih 3000) mejo prekoračil in se združil z vstajniki v Hercegovini.

Kakor se „Sl. Narodu“ 25. t. m. telegrafuje iz Kostajnice, je bil pri Pastirovem in Ka-leuderi velik boj, v katerem je padlo 200 Turkov. Slovenskega prostovoljca Kovaciča iz Ljubljane sinu umrlega sluga katoliške družbe, so kruti Turki hudo ranili, slovenski prostovoljec Mejač, tiskar iz Ljubljane, ki je bil nazadnje v tiskarni Blaznikovi, in Valentin Cesen, sta pa od Turkov vjeta. Slovenec Pogačnik iz Ljubljane pa je padel že v bitvi pri Velikem strugu s Pecijevo in Ostojino četo. Drugi slovenski prostovoljci v Bosni so v Kozari planini in se jako vrlo in hlabro obnašajo. Ker se bliža zima, neki dopisnik iz Zagreba svetuje, da bi jih za zdaj ne hodilo preveč na pot, ker ljudi vstajnikom ne manjka, pač pa orožja. 24. t. m. je bila po poročilu „Pol. Corr.“ bitva med vstajniki iz Glavskega pa Husein-pašo. Pravijo, da sta padla vodja Luka Petkovič in Husein-paša.

Iz Dubrovnika se poroča, da so vstajniki sklenili nadaljevati boj, če bi jim tudi Srbija in Crnogora ne hoteli pomagati.

Ogled.

Avstrija. Državni zbor je sklican na 19. oktobra na Dunaj. Delegaciji zborujeta vsaka za se. Cesarju ste se poklonili 22. sept. Schmerling, kot prvosednik, je imel govor do delegatov, v katerem se je spominjal vstaje na jugu in večih stroškov, ktere povzročuje naprava novih topov. Skupni budget ali proračun za leto 1876 znaša rednih izdatkov 106,586.686 gl. (220.757 gld. manj od lani), izvanrednih pa 7,140.798 gld. (2,53.350 gold. več od lani), tedaj skupaj 113,727.484 gld. (1,903.161 gld. več od lani.) Po odbitih colninskih dohodkih skupnih ministerstev ostane še 95,153.780 gold., od kterih spada na Cislajtanijo 65,344.093 gold., na ogrske dežele pa 29,909.687 gld. Razun tega zahteva vojni minister od 17,797.000 gl., ki so odločeni za nove topove, za l. 1876. prvo polovico, t. j. 8¹/₂ milijona.

Vlada je začela prusakom, ki avstrijski kruh jedó, pa za Nemčijo delajo in Avstrijo smatrajo že zdaj kot kos Pruske Nemčije, na prste gledati. Kakor je bilo zadnji čomenjeno, v Gradcu razobešena ni bila le ena nemška zastava, ampak njih več, in pri javnem kosilu, kterega se je vdeležilo kakih 300 oseb, govorili (pili in jedli se razume samo ob sebi) so za veliko Nemčijo tako, kakor da so „pod lipami“ v Berlinu. Vse je bilo „nemško“, še celo grad so slavili kot simbol nemške učenosti itd. Cesarjev namestnik je odšel s svojo ženo, ker je le vse preveč nemško bilo.

Vlada je tudi prepovedala šolska učila, koja imajo podobe cesarja Vilhelma, Bismarka, Moltke-a itd. Še bolj potrebno bi bilo, pravi „Slov.“, da bi vlada tudi proti prusaštvu v srednjih šolah na noge stopila in prepovedala učne knjige, zlasti zgodovinske in zemljepisne pa zemljevide, ki Avstrijo štulijo k Nemčiji.

Zunanje države. Vstajniki so poslan-
cem Evropskih vlad, ktere so hotele posre-
dovati med Turki in vstajniki, izročili po-
sebno spomenico, v kateri v 20 točkah raz-
krivajo žalostni stan kristjanov pod turškim
jarmom zdihajočih. Sklepajo pa tako-le:
„Spoštovani gospodje! Pod turškim bičem
ne moremo in nočemo več živeti. Mi smo
ljudje in ne živina. Ako nam nočete po-
magati, nas siliti ne morete v robstvo nazaj
se podati. Obljubam Turkov ne verujemo,
in gledé zagotovil, ktere nam Vi ponujate,
smo se prepričali, da niso vredna počenega
groša. Mi hočemo prostost, pravo, popolno
prostost! Živi ne pridemo več v turške
roke“. To so jasne besede.

V Florencu so zborovali katoličani
cele Italije. Kakor na Nemškem in Fran-
coskem, tako tudi na Laškem prodira zmi-
raj bolj katoliška zavest, ktera edina za-
more človeštvo na bolje spraviti. Deležniki
italijanskega katoliškega shoda so bili ve-
ljavni možje vseh stanov in sprejete reso-
lucije kažejo, kje imajo sedanja zla svoje
korenine in kako je mogoče je odpraviti.

Na Španjskem traja boj med Kar-
listi in Alfonsisti še vedno in če tudi zdaj
kraljevim vojakom osoda ni ravno posebno
mila, kralj vendar ne obupa, ker bojuje se
za pravico. Francoska vlada, ker le more,
pospešuje Alfonsiste in dela zapreke Kar-
listom. Zadnjič omenjen manifest Don Kar-
los-a je zdaj priobčen od besede do besede.
On mora navdušiti vsakega poštenjaka, kte-
remu je še mar za pravico in pravo svobodo.

Domače stvari.

(Himna društva „Slavec“) — Kakor zna-
no, ima vsako društvo navadno svojo himno in
tudi za „Slavca“ je zložil odlični rodoljub in
dobro znan pesnik himno, katero tukaj p. n.
bralcem podamo. Glasi se tako-le:

Čuj od planin — Čuj od ravnin
Stoglasno, vbrano žvrgoljenje!
Aj to doni — Aj to budi,
To polno je življenje!

Živi, cveti domači gaj,
Mladí se dom in narod vstaja,
In pesni „slavček“ peva zdaj,
Kot pesnice iz raja.

Le cvéti, dom, mi zmir lepó,
Žaré naj ti krasnejši dnovi,
Obsipljaj s sréčo te nebó,
In Bog te blagoslóvi!

In v domu sréčnem dan na dan
Bo „slavček“ radostno popeval,
In spev krasán in spev glasán
Bo v hrib in plan odmeval.

K tej himni manjka pa še — na peva.

Zaradi tega pa se obračamo do slovenskih
skladateljev, da najdelj v teku enega meseca iz-
volé ovo pesen uglasbiti, katero naj potem „Slav-
cu“ dopsljujejo. Izmed doposlanih nálog bóde se
najboljša izbrala.

(Goriška slovenska čitalnica) napravi v sa-
boto dné 2. oktobra besedo, h kateri uljudno
vabi društveni odbor. Ves dohodek je namenjen
v pomoč hercegovinskim in bosnjaškim ubeglim
družinam.

Program. I. del 1. Balkan tužni velikan,
(možki zbor) uglasb. A. Leban. 2. Cigan (de-

klamacija) zložil Dragotin Dežman. 3. Jadransko
morje, (možki zbor.) uglasbil Hajdrih. 4. Grande
Fantaisie brillante sur le Prophéte. (Igra
na glasoviru.) 5. Večerna, (možki zbor) uglasbil
Wendler. 6. U boj, (možki zbor) uglasbil pl.
Zajc II. del. Uskok. Šaloigra v 1 dejanji. Vsto-
pnina znaša za neude 40 kr. Ker gre za jako
blag namen, priporoča se odbor občini radodarnosti.
Z četek točno ob 7. uri zvečer. V Gorici
dné 21. sept. 1875. Odbor.

(Za prvi koncert društva „Slavec“) so odlo-
čene iz „Bisernice“: 1. Bože živi str. 56, 2.
Nek dušman vidi str. 9, 3. V boj str. 26. „Bi-
sernica“ se je posameznim pevskim oddelkom
prve dni tega tedna razposlala in koncert bo
30. decembra t. l. kraj pa se pozneje naznani.

(Predelska železnica.) — Že tolikokrat se
je govorilo, da je predelska železnica gotova, a
vselej je ostalo le pri zagotovitvi. Zdaj se zopet
s polno gotovostjo pripoveduje, da bo vlada pri
prihodnjem zasedanju državnega zbora predložila
načrt. Pischof in Lott sta nek že vse storila, da
se delo lahko v kratkem začne na državne stro-
ške. Bomo videli.

(Nesreča.) — V Stračicah je v ponedeljek zju-
traj delalec Jožef Stoper po neprevidnosti
prišel blizu mašine, ktera ga je popadla in na
kosce raztrgala.

(Nedeljska procesija) za sv. leto je bila
prav dobro obiskovana. Vdeležili so se je duhov-
niki stolne cerkve in nekteri iz mesta, katoliška
družba, bratovščina vednega čaščenja, katoliške
gospe, Marijne hčere in mnogo pobožnega ljudstva.

(Il buon pastore Mons. B. Legat) je na-
slov knjižici, ktera je izšla te dni v Mailingovi
tiskarni in ktero je spisal Al. C. Pavissic. Na 21
straneh tiskana obsega „canzone“ na slavo
umrlemu tržaškemu škofu Legatu in pojasni-
la k pesmi. Cisti dohodek je namenjen za Le-
gatov spominček.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Čerin To-
maž, dozdejni kaplan v Ročinji, gre za vikarja
v Vedrijan, na njegovo mesto pride č. g. Jožef
Kodelja iz Tapoljana.

V. č. g. dr. Janez Flapp dozdejni spiritual
v centr. semenišči je dobil stolico cerkv. zgodovine
in cerkv. prava. V. č. g. dr. Jožef Gabrijevčič,
profesor bogoslovja, prevzame zopet za-
časno mesto spirituala.

(Misijonske pesmi.) — Ker bo s prihodnjo
saboto v stolni cerkvi začetek misijona, ali bolj
prav duhovnih vaj za ljudstvo (v cerkvi sv. Igna-
cija na Travniku pa od 1. do 8. decembra, to
je prvi adventni teden), izšle so v Mailingovi
tiskarni nalašč za to sestavljene „Misijonske
pesmi“, da je ljudstvo pri maši in pred
pridigo poje. V saboto se dobivajo v Mailingo-
vi tiskarni ali v zakristiji cerkve sv. Ignacija
po ● soldov.

(Pripravljalnica za učiteljsko izobraževališ-
šče) bo za naprej tudi v Gorici. V to šolo se
bodo vpisovali učenci, ki so že dosegli štirinajsto
leto in dobili odpustno spričevalo. Pridni učenci
manje premožnih roditeljev dobijo podpore
50 gld. Iz te šole pojdejo v učiteljsko izobra-
ževališče, po katerem se jim pot odpre do učitelj-
stva. Kedor hoče priti v to šolo, naj se o-
glasi pri ravnateljstvu c. k. učiteljsk ga izo-
braževališča od 16. — 20. oktobra.

(Za hercegovinske udove in sirote) daruje-
jo: Č. g. Andrej Vuga 2 gl. — Tereza Drašček

2 g. — V Ajdovščini se je nabralo v cerkvi 19
gl. 59 kr. — N. N. 41 kr. — And. Urbančič
3. gl. — Nekleri darovatelji v Kobaridu 20 gl.
75 kr.

Razne vesti.

— Sneg. 15. septembra je padel v okraju
Turka na Ga liškem prvi sneg. Ker imajo lju-
dje še marsikaj na polji in je snega obilno pad-
lo, se je bati, da ljudem živeža primanjka.

— „Pošten račun velikega gostilničarja.“
Nadvojvoda Ludvik Viktor je ostal en dan v
Pragi in stanoval v enem večjih hotelov. Za ko-
silo je imel dve mrzli in dve gorki jedi in ste-
klenico piva. Natakár, hišna in vratar dobili so
po 10 gold. na roko, gostilničar je pa zračunil,
da je nadvojvoda dolžan plačati 152 gld. To se je
zdelo preveč „pošteno“ in denarničar ni hotelj
zneska plačati. Odbili so od „poštenega“ računa
30 gld., ktere je nadvojvoda revežem v Pragi
odkazal.

— Iz Trsta se piše Slov. Iz našega lista
ne bo nič, saj za letos ne več, dasi je zbor „polit.
društva“ sklenil, naj se izda, ker — zbor skle-
pa in obrača, odbor pa izvršuje in obrne. Zakaj
tako, to bomo slišali v prihodnjem zboru. Sicer
pa sedaj, ko so se goriški Slovenci zedinili, od-
stranjena je velika stena, ki nas je od njih lo-
čila in brž ko ne, postane skupni list goriški po
novem letu tudi glasilo našega „polit. društva“,
ktero bi ga potem duševno in materijalno pod-
piralo. Tako bi imeli en sam, pa dober in trden
političen in gospodarsk tednik za vse Primorsko,
in po mojih mislih bi zadostoval en tak tudi
za Kranjsko, eden za Štajarsko in Koroško, za
vso Slovenijo skupaj pa en dober in trden polit.
dnevnik v Ljubljani, en cerkven, en zabavno
podučen in en šaljiv časopis, kjer si bodi na
Slovenskem; kar je več, to je tudi odveč in se
ne more vzdrževati.

— Šentpeterski zvonovi zapeli so — to sme-
mo po vsi pravici reči — slavo mojstru Hilzerju,
ki je bil tudi pričujoč. Pred močnimi in
čisto vbranimi glasovi molknili so še nemčurji,
ki so zvonove prej že z očimi sodili in obsodili.
Mi smo svojo sodbo odložili do tje, ko jih sli-
šimo, dasiravno smo bili prepričani, da mojster
Hilzer ne bo dal slabega ali srednjega blaga iz
rok, zlasti ne v gnejzdo najhujših sršenov, v
Ljubljani. Zdaj pa že smemo govoriti, ker so
zvonovi sami spregovorili. Zvonov je petero, v-
brani so v A-Dur. Veliki 58 centov in 48 fun-
tov težki zvon A v mogočnosti, čistosti glasu na
Kranjskem menda nima še para. Slišati ga je
asno in močno čez dve uri daleč, po mestu se
glas prijetno in milo razlega. Z jarmom in
kembljem vred tehta čez 75 centov; ta teža se
da v zvoniku le po novem Hilzerjevem jarmu
goniti. Kembelj vdari po 48krat v minuti ob
zvon. — Drugi zvon Cis z skoro 30 centi ima
jako prijeten, mil in mehak glas, ki se ušesu
vrlo prilega. Tretji E ima 15 in pol centa,
četrti A nekaj čez 7 centov, peti Cis 4½ centa;
glasovi so čisti, v primeri s prvema malo glasni,
kar pa mora biti, ker bi jih sicer prva preveč
pobijala. Jarne imajo vsi po novi iznajdbi, da-
siravno g. Hilzer izdeluje jarne tudi po stari
šegi, če se to zahteva. — V nedeljo je bila pri
sv. Petru slovesnost zarad njih, zbralo se je
mного ljudstva z okolice in mesta; fantje so
pridno prikavali, vse je radostno poslušalo do
dlake vbrane glasove. Za skupno vrstilo zvo-

nenje že niso bili vsi lepo vredeni, a g. Hilzer, ki je bil sam prišel v Ljubljano, je naglo podučil ljudi, kako se morajo naravnati. — Po vsi pravici smejo šentpeterčani ponosni biti na svoje nove zvonove, katerim v mestu ni para. Hvali jih vsak, kdor kaj razumi o zvonovih in je pravičen
(Slov.)

— *Pastirski list tržaškega škofa Juri Dobrile*, izdan o priliki slovesnega vmestenja, je povsem izgleden, ker v njem veje pravi katoliški duh in se glasi kot apostolska beseda. Ta pastirski list spričuje, kako škof poznajo, kaj je vernim v sedanjih časih naj bolj potrebno, da pa imajo poguma in volje dovolj, to tudi izpeljati. Ko stoje na čelu duhovščine, vojskovati se hočejo zoper pogubivnega in brezverskega duha, ki nasprotuje duhu božjemu in večnim resnicam. Sladka tolažba je škofu zaupanje na Boga, na blaženo Devico, na varhe združenih škofij in na verno ljudstvo, k kateremu ne pridejo kot tujec, ampak kot domačin k domačim. Da bo vsak poznal škofovo stališče, pojasnijo ga z besedami: „Sicer pa se ve, da dopasti vsem in vsakemu slehernemu ne more, in tudi večkrat ne sme služabnik božji, ker tudion ima pokoren biti zapovedim božjim in cerkvenim, klerih ne sme ne po svoji lastni volji, ne po želji kogarkoli si bodi ne zavreči, ne premeniti, ampak jih ima popolnoma in natanko spolnovati.“ Priporočajo dalje svojim vernim prav živo vero v Boga, svariijo pred bogopsovnimi nauki sedanjega časa in verne opozorujejo, naj se drže nauka svojih dušnih pastirjev. Pastirski list ta bo v lepi tržaški škofiji gotovo napravil naj boljši vtis.

— *Is Trsta* nam piše prijatelj: „Poznal sem studenta, ki je imel navado, da si je zvečer, ko je šel v posteljo, nogo z vervjô ob posteljo privezal, da se bi zjutraj laže zbudil. Prišlo mi je to na misel, ko sem slišal razna mnenja Teržačanov. Zdelo se mi je, da bi tudi oni dobro storili, ko bi si mesto nog jezik dobro zvezali. Kajti kritikovanja nij bilo ni konca ni kraja. Petru je novi škof prestar, Pavel se boji, da ne bi bil dovolj „generoso“, kakor to terdijo o ranjkem. Zopet drugi se boji, da bi Trsta ne spremenil v Slovansko mesto terdê o njem, da je panslavist. In slednjič sem slišal celô, da je naš „Giorgio“ poseben prijatelj vlade, itd. Ušesa so me bolela. In to sem slišal, veste kje? V koru, za velikem oltarjim. Sreča za me, da je prišel kmalu sprevod v cerkev. Bil je krasen prizor, vsaj za me. Ko je prišel novi škof, monsignor Dobrilan na vrata, zadoré orglje na koru, mogoča kor zapoje hvalno pesem „Te Deum“. Omeniti morem koj, da tudi pri tej priložnosti nij bilo onega bobnanja in trobentanja, ki je v Gorici o vsakem prazniku na dnevnem redu. Naj bolje pa, kar sem videl in slišal pri tej svečanosti, mi je ugajal govor monsign. dr. Schneiderja. Občudoval sem poetiski stil, eleganco, jedernatost govora. Genljivo je bilo, ko je odložil butaro dosedanje službe, škofovskega delegata, novemu škofu v roke z besedami: „Nunc autem recedo in solitudine mihi valde amicam.“ Ravno tako genljivo je odgovoril tudi novi škof, monsign. Dobrila.

Mesto je bilo nekoliko v paradi. Zastopana je bila v obilnem številu svetna in duhovska oblast. Izmed prve Vam omenim c. kr. namestnika, njemu na desni naš Winkler, g. župan se

starešinstvom, zastopništvo kupčijske zbornice itd. Posebno mesto je bilo pripravljeno poveljniku teržaške posadke, princu Tirtemberskemu.

Verlag von Gebr. C. & N. Benziger
in Einsiedeln. (Schweiz.)

ALTE UND NEUE WELT

ALTE UND NEUE WELT

Alte und Neue Welt.

Austrisches katholisches Familienblatt zur Unterhaltung und Befehung. Jährlich 16 Hefte mit Umschlag von 52 Seit. Text mit vielen Illustrationen. Außerdem in 8 Heften je 1 besonderes schönes Einschalt-Bild auf Tonpapier. Preis per Heft: 40 Pfg. oder 50 Cts. per Jahrgang: 6 Mark 40 Pfg. oder 8 Fr.

Ausgabe in 48 Wochen-Nummern per Quartal 1 Mark 60 Pfg. oder 2 Fr.

Dazu eine prachtvolle Oelfarbenbrud-Prämie „Nach der Christbefeuerung“ 45 Centimeter hoch und 34 Centimeter breit, gegen Nachzahlung von nur 1 Mark 20 Pfg. oder 1 Fr. 50 Cents.

Zu beziehen durch

F. Wokulat
Buchhandlung in Görz.

Oznanili.

Od strani podpisanega krajnega sveta se naznanja, da je učiteljska služba v Medani z letno plačo od 400 gl. in postavno odškodnino za stanovanje razpisana. P rosilci naj dotične prošnje do 15. oktobra t. l. tukajšnjemu krajnemu šolskemu svetu predložijo. Pristavi se ob enim, da je z učiteljsko službo rajništvo z letno nagrado od 130 gl. skenjeno.

Od krajnega šolskega sveta v Medani

dne 27. septembra 1875.

Slovenske

molitvene bukve

navadno in posebno lepo vezave različne cene in zapopadka

prodaja

Julij Dase-jeva bukvarna

v Gorici,

Travnik h. št. 447.

Pri Dunajski razstavi l. 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov, vlitih za votivno cerkev na Dunaji in razstavljenih.

Ces. kralj.

dvorna livarna za zvonove in metale
Ignacija Hilzerja & sinov

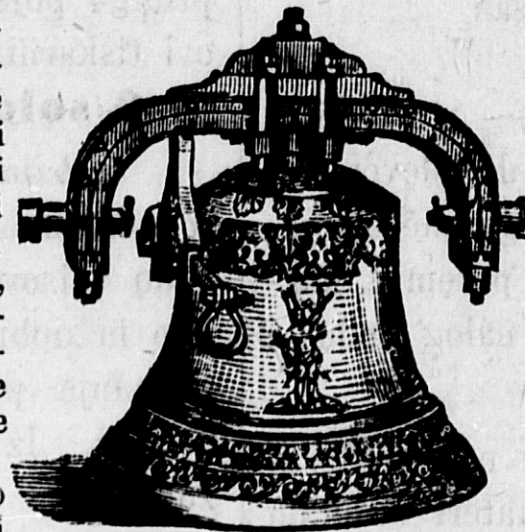
v Dunajskem Novem mestu

(Ignaz Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt.)

se priporoča za naročevanje

zvonov vsake teže in vsakega glasa

ter tudi za vsake Za prej odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poroštvo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železja po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in teški zvonovi prav lahko gonijo, ker teko po zobeh na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepši pojo. Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni. Zarad plače so vsodni pogoji.

izdelke iz vlitiga metala.

Tudi se zvonovi tako vredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kembli drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznašla ta livarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zelô priprosti napravi brez vseh stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako, hitreje ali bolj počasi tekó. Ta naprava se da posebno vgodno napraviti pri jarnih iz železa skovanih ki tekó. na okroglih zobéh po lastni c. k. izključljivo priv. iznajdbi.

Kar ta liv. obstoji, 33 l., je vtila 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 c.